

Sabirabad şəhərinin Nizami Gəncəvi adına 5 nömrəli orta məktəbinin texnologiya müəllimi 1957-ci ilil təvəllüdü Əhliman Hüseynovun əfsanələşən fədakarlığının gerçəklərini zaman təhriflərə uğratmasın dey deyər qələmə almaq, tarixin yaddaşına yazmaq üçün hərtərəfli araşdırmağa qərar verdik. İnternet saytlarından başlayaraq yerli əhalinin danışdığı söhbətlərə ehtimallar, gümanlar da qarışdıqını nəzərə alıb, alıb, hadisə yerində olmağı, mərhum müəllimin ailəsi, yaxın dostları, iş yoldaşları, şagirdləri ilə görüşməyə tələsdik. Bütün söhbətlərin içindən yalnız təsdiqini tapmış faktlara əsaslanmaqla üçüncü sinif şagirdi Güldəstə Faiq qızı Hüseynovanı xilas etmək naminə öz həyatını qurban verən Əhliman Hüseynovun adını bir müəllim kimi əbədiyyətə qovuşduran son hekayətini oxuculara olduğu kimi təqdim edirik.

## Hər gün keçilən yolda son iz...

Sabirabad rayonunda Kür üzərində tikilən yeni körpüdə bir müəllim ömrünün son addımları maşın təəkərinin asfalta çəkdiyi dərin bir iz kimi qaldı. Şahidi olduq alacalanmış gözlərimizlə. Yaddaşımıza yazıldı o iz, elə körpünün üzərində qalmış dərinliyi ilə.

5 dekabr 2014-cü il tarixində Nizami Gəncəvi adına 5 nömrəli məktəbin direktoru Bilal Əhmədova zəng olundu: "Sizin məktəbdə Əhliman müəllim işləyirmi?" "Bəli" cavabını verən direktor belə bir acı, sarsıdıcı xəbər aldı: "Əhliman müəllimin maşını Kürə düşüb, yanındakı uşağı xilas edib, özü həlak olub".

Həyatını Kür qıracağında keçirən Əhliman müəllimin iş yoldaşları buna inanmaq istəmədilər. Bunu yenə bir zarafat kimi qəbul etdilər. Məktəbin texnologiya müəllimi, Əhliman müəllimin uşaqlıq dostu, qohumu, həmkarı Balaxan Rəsulovuzun illərdən qalma bir zarafatı bir gün əcəl kimi qəbul etmək məcburiyyətində qalacağını ağına da gətirməzdi: "O, həmişə balıqçılıqla məşğul idi. Zarafat edərdik ki, düşərsən suya. Bəzən dərsə gecikəndə zarafat edərdik ki, yaqın suya düşüb. Həmin gün Bilal müəllim Əhliman müəllimin suya düşüb həlak olduğunu deyəndə yenə zarafat kimi qəbul etdik. Amma təəssüf ki, artıq bu, zarafat deyildi..."

Məktəbin bütün müəllimləri, şagirdləri dərin yasa batıb, amma ailəsində hələ hüzür məclisi qurulmayıb. Əhliman müəllimin. Çünki cəsədi hələ də tapılmayıb. Kürdə dörd kəter gecə-gündüz müəllimin cəsədinin axtarışı ilə məşğuldur. Oğulları, qohumları və kəndi digəri kişiləri 212 gündür ki, soyuq havada Kürün sahilində dolaşmaqdan əldən düşüblər.

Görmüşük, insanın sağ qayıtmasına qurban deyərler, amma Əhliman müəllimin artıq üç övladını da itirmiş qoca anası oğlunun cəsədinin tapılmasına qurban deyib... Mərhum müəllimin anasının, həyat yoldaşının, qızlarının göz yaşlarına şahid olmaq unudulmaz acı xatirədir.

Əhliman müəllimin xilas etdiyi üçüncü sinif şagirdi Güldəstə Hüseynovanın nənəsini də mərhum müəllimin evində gördük. Uşaqla görüşmək istəyimizi biləndə həkimlərin icazə vermədiyini söylədi. Amma özü hadisə haqqında bizə məlumat verdi.

Əhliman müəllim 5 nömrəli məktəbdə işlədiyi müddətdə 20 ilə Cavad kəndindən təxminən 5-6 kilometrlik yolu hər gün piyada gedib. Son dövrdə övladlarının köməyi ilə "07" markalı maşın alan müəllim qonşuluqda yaşayan qohumunun iki övladını da özü ilə götürüb. Mirzə Ələkbər Sabir adına 1 nömrəli məktəbə aparırdı. Təsədüfdənmiş qismətdənmi həmin gün Hüseynovların kiçik oğlu xəstə olduğu üçün məktəbə gedəsi olmayıb. Əhliman müəllim yalnız Güldəstəni özü ilə götürməli olub. Kürün üzərindəki yeni salınmış körpüdə keçəndə qəza baş verir və avtomobil dəmir məhəcəri aşaraq suya düşür. Hadisənin hansə səbəbdən baş verdiyini heç kim dəqiq bilmir. Yalnız hamının təsdiq etdiyi bir gerçək odur ki, həmin gün körpünü üstü nazik bir buz təbəqəsi ilə örtülmüşdü. Yol sürüşkən idi. Güldəstənin nənəsinin dediyinə görə, uşaqlar yalnız onut xatırlayır ki, çaya düşəndən sonra maşında Əhliman müəllim ona deyib: "Qızım, düşdük suya, çantanı çıxarı kürəyindən". Maşının qapısını açıb uşaqla bərabər atılıb suya. Uşağı boynuna alıb 500 metrə qədər üzərək sahilə yan almağa çalışıb. Amma Kürün suyu gur və çox soyuq olduğundan heç cür sahilə yaxınlaşa bilməyib. Əhliman müəllim Fəryad edərək səsinə yoldan keçənlərə duyurmaq istəyib. Yoldan ötən maşınlar dayanıb, adamlar axışıb. Kürün sahilinə, lakin onu xilas etmək hamıya mümkünsüz görünüb. Hamı bir-birindən kömək istəsə də, kimsə cürət edib suya girə bilməyib. Yalnız iyirmi iki yaşlı bir gənc oğlandan başqa...

## Adını doğruldan bu gənc kimdir?

---

Son Son nəfəsinə qədər uşağı xilas etməyə çalışan müəllimin səyini davamı etdirən gənc oğlan soraqlayıb tapmaq istədik. Həmin gənc yubanmadan görüşümüə gəldi. Hündürboy, yaraşqlı bir oğlan durdu önümüzədə. Adı Dəyanət olan bu gənc ədəbi təmkinə, yetkin ədaları ilə də diqqətimizi çəkdi. Haqqında eşitdiklərimizdən və ilk görünüşdə yaratdığı təəssüratdan düşündüyümüz budur: Haqlı olaraq deyirlər ki, ad insanın xarakterinin formalaşmasında mühüm rol oynayır.

Şıxəliyev Dəyanət Maqsud oğlu 1993-cü ildə Sabirabadın Türkədi kəndində anadan olub. Ailənin beş övladının ikincisidir. Orta təhsillidir. 2012-2013-cü illərdə hərbi xidmətdə olub. Uşaqıqdan Kürdə üzməyi öyrənib. Sonra Sabirabad Olimpiya Kompleksində üzgüçülük və cüdo ilə məşğub olub. Hazırda Sabirabad şəhərində ticarətlə məşğuldur.

### ***Dəyanət: "O anda xilas etməkdən başqa heç nə düşünmədim..."***

Dəyanət hadisənin gerçəklərinin ən yaxın şahididir. Buna görə də, həqiqətləri onun özündən eşitmək istədik: "Adətən, mən işə tezdən getmirəm. Amma həmin gün düşündüm ki, işim çoxdur. Evdən tətəz çıxdım. Səkkizə qalmışdı, maşında termometrə baxdım, gördüm mənfi doqquz dərəcə soyuq var. Körpüyə çıxmağıma az qalmış gördüm ki, dəmir məhəccər düşdü suya. Maşının suya düşdüyünü bilmədim. Yaxınlaşanda gördüm ki, iki maşın dayandı körpüdə. Mən də dayandım. Gördüm ki, suya maşın düşüb. Gözümüz önündə yavaş-yavaş batmağa başladı. Bu anda iki nəfər çölə çıxdı. Sahildə hamı bir-bir-birinə qışqırırdı ki, gəlın kömək edin. Amma bilmirdilər ki, necə kömək etsinlər, Kürün ortası..., soyuq... Gördüm ki, kömək edən yoxdur, səki ilə qaçdım üzə aşı. Yüz metr gedəndən sonra gördüm ki, sudakı kişinin son nəfəsidir. Çağırır ki, kömək edin! Gödəkcəmi, köynəyimi çıxarıb atdım özümü suya. Bilmirəm, necə üzüb çatdım onlara. Yaxınlaşanda gördüm, artıq kişi donub. Uşaq yarım metr ondan araxada qalıb. Uşaq "Əmi, mənə kömək elə" deyib yapışdı boynumdan. Onu boynuma alıb, başladım sahilə doğru üzməyə. Sahilə yaxınlaşanda bir az qorxdum. Gördüm, soyuq kəsir mənə. Çünki suyun axını iştıqamətində yüz əlli metr axmışdıq. Suyun axını ilə çox axmayaq deyə, arada bir az dayandığım üçün su mənə dondururdu. Otuz metr qalmış qışqırdım ki, köməyə gəlın! Nə qədər qışqırdım, gəlın olmadı. Gördüm onlardan bir kömək olmayacaq, yenə özümdə güc toplayıb üzməyə başladım. Sahilə iki metr qa qalmış mənə ip atdılar. Birincidə tutub bilmədim. İkinci dəfə ipin ucundan tutub çıxdım sahilə. Uşaqı verdim camaata, apardılar xəstəxanaya. Mən isə oturub maşına getdim evə".

"Suya atılan zaman nə düşünürdünüz, qorxu keçirmədiniz ki?" - sualımıza Dəyanət cavab verdi ki: "Həmin an xilas etməkdən başqa heç nə düşünmərdüm. Qorxsaydım, atılmazdım ki..."

Bu hadisə mənə Abdulla Şaiqin "Daşqın" hekayəsini xatırlatdı. Sabirabadda biz də bədii əsərlərdə təsvirini gördüyümüz ürəkli, qorxmaz həyat qəhrəmanlarından biri haqqında şahidlərdən eşitdik, digəri ilə yaxından tanış olduq: Əhliman müəllim və Dəyanət!

Yəqin ki, bu hadisə Azərbaycan müəlliminin və Azərbaycan gəncliyinin ruhunu, fədakarlığını, mənəviyyatını və saflığını əks etdirən kövrək duyğulu bir salnamə kimi hələ çox danışılacaqdır...

***Könül Nəhmətova,***

***"Azərbaycan müəllimi" qəzeti.***